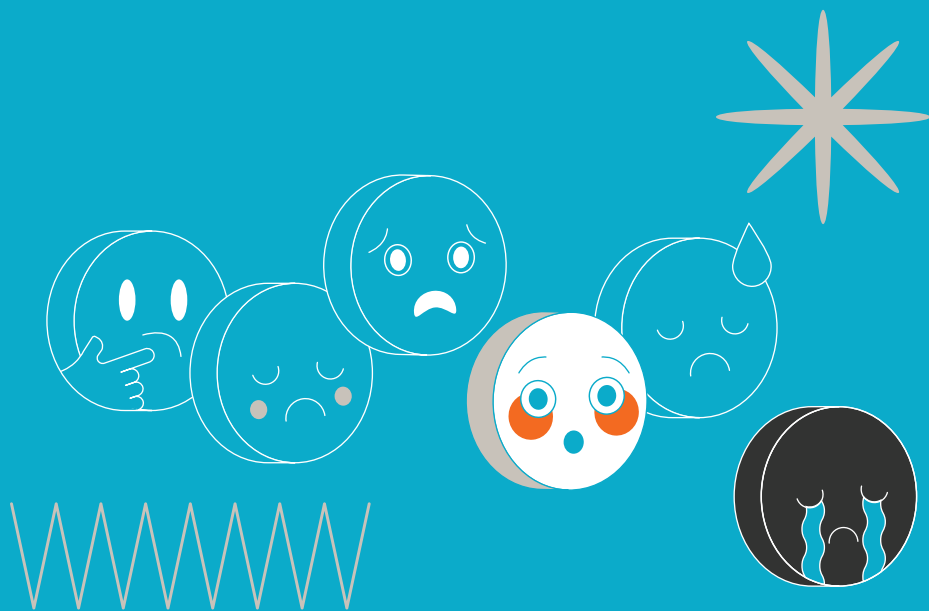

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

Abuz asupra copilului

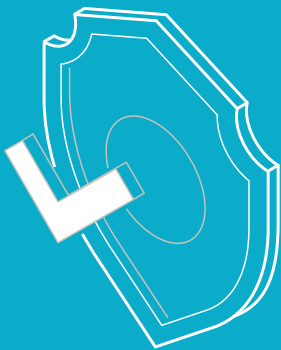
Ghid de protecție cibernetică și de educație juridică

Proiect derulat de:

World Vision
ROMÂNIA

 VeDem Just
Asociația Voci pentru Democrație și Justiție

ecpat
Norge

Ghid susținut de:

**SOCIETE
GENERALE**

Global Solution Centre

prin proiectul:

**My community
YOUTH VOICE**

Material realizat cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org

PROIECTUL JUSTINACT

Justiție, acțiune socială și consolidarea capacității civile
pentru combaterea abuzului sexual asupra copiilor

PROIECTUL My Community Youth Voice

(Comunitatea mea—Vocea tinerilor)

Drepturi de autor

rezervate Fundației World Vision România și Asociației Vedem Just

Conținut coordonat de:

Cristi Danileț, expert jurisprudență

Prezentul ghid s-a întocmit ținându-se seama de legislația în vigoare
până la data de 15 februarie 2023.

Data publicării: mai 2023

Editor: Cristi Danileț

Cuprins

<i>Bun venit</i>	4
<i>Online-ul, între aventură și pericole</i>	6
<i>Ce este abuzul și cum îl recunoaștem</i>	15
<i>Permișiuni și interdicții pentru copii. Ce spune legea</i>	18
<i>Am fost abuzat. Ce să fac?</i>	21
<i>Sunt abuzator. Ce mă așteaptă?</i>	32
<i>Despre noi și proiect</i>	35

Bun venit

Ești copil sau chiar adolescent? Ai un smart phone și/sau un cont în social media? Deja ești internaut și ai acces la o lume extraordinară, cea digitală. Dar aceasta nu este deloc haotică, cum ai impresia.

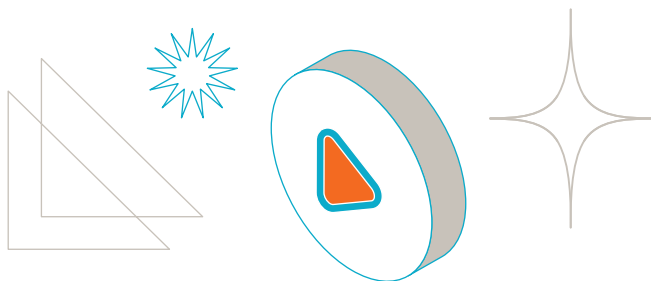
Așa cum atunci când ești acasă, circuli pe stradă, mergi la școală sau intri într-un magazin sunt niște reguli, tot așa atunci când navighezi cu ajutorul internetului ai de-a face cu anumite reguli.

Știu, nu e tocmai comod să ți se vorbească de reguli. Dar gândește-te că fără ele ar fi un haos. Dacă părinții nu ar învăța copiii mici să nu deschidă ușa la străini și să nu stea de vorbă cu aceștia pe stradă sau la locurile de joacă, ei ar putea fi răpiți. Dacă părinții nu ar avea interdicție legală de a bate copiii sau a-i folosi la munci istovitoare, atunci mulți copii nu ar merge la școală și nu ar avea lucruri grozave cu care să se distreze. Dacă pe stradă copiilor sub 14 ani nu li s-ar interzice să meargă cu bicicleta, iar pietonii și mașinile nu ar avea un loc special al lor pentru a se deplasa, atunci am avea tot timpul accidente. Dacă la școală nu s-ar interzice profesorilor să folosească pedepse corporale împotriva elevilor și elevii nu ar fi obligați să urmeze școala până în clasa a X-a inclusiv, atunci clădirile acestor unități de învățământ ar fi mai tot timpul goale.

Te rog să observi că toate regulile sunt făcute cu un scop: să ne protejeze – atât de alți cetățeni, care ne pot violenta, cât și de autorități, care pot abuza de noi. Când cineva încalcă regulile, altcineva suferă și atunci trebuie să intervină fie un membru al familiei (pentru nerespectarea regulilor din sânul familiei), fie un profesor (pentru nerespectarea regulilor de la școală), fie un polițist de circulație (pentru nerespectarea regulilor de pe stradă), fie un controlor (pentru nerespectarea regulilor privind transportul), fie un magistrat (pentru încălcarea serioasă a unor reguli din offline sau din online).

Da, ai citit bine: pentru încălcarea regulilor din online poți avea mari probleme, inclusiv să fii dus la sediul poliției, al parchetului sau chiar al unei instanțe de judecată. Urmează audierea ta, ți se dă avocat, vin martori să facă declarație, se analizează faptele tale din offline și postările din online, se face confruntarea cu legea și, la sfârșit, poți avea nenorocul să fii sancționat. Pedeapsă, cazier, piedici pentru viitor.

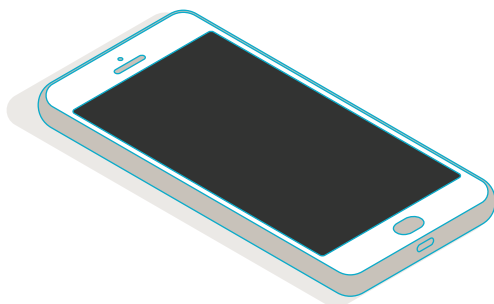
Așa că e foarte bine că ai acces la acest ghid: îl citești pentru a-ți clarifica unele aspecte și încerci să respecți cât mai multe dintre regulile de aici. La final vei ști unde să te adresezi dacă drepturile tale sunt încălcate sau ce te așteaptă dacă tu le încalci. Inclusiv pe cele din online. Începem, da?

Online-ul, între aventură și pericole

1 • Digi-kids

1.1 • Telefonul mobil

Toată lumea folosește azi un telefon mobil performant. Fie pentru a face apeluri către rude sau prieteni, fie pentru a utiliza diverse aplicații, telefonul nu lipsește din dotarea voastră, a copiilor. Părinții pot lua rapid legătura cu voi, voi puteți anunța oricând sunteți în pericol.

Utilizarea lui în timpul orelor este problematic, de aceea legea vă spune exact când anume îl puteți folosi. Încălcarea acestei reguli vă face pasibili de o sancțiune disciplinară.

De reținut: Telefonul mobil poate fi folosit în timpul orelor de curs desfășurate în mod fizic, dar numai cu acordul cadrului didactic, în două împrejurări: în situația folosirii telefonului în procesul educativ, respectiv în situații de urgență.

1.2 • Lumea digitală

„Lumea digitală” ori „cyberspațiul” se referă la universul creat prin intermediul internetului. Aproape toți copiii sunt azi prezenți în online, ceea ce este diferit de vremea când părinții erau de vârstă voastră.

Online-ul reunește o varietate de instrumente și platforme care pot fi utilizate pentru comunicare, învățare, distracții sau afaceri:

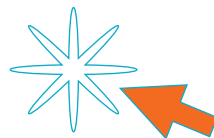
➔ Website-uri:

🔒 sigurantaonline.ro

🔒 indreptardigital.ro

🔒 educatiejuridica.ro

🔒 edupedu.ro

👤 Rețele sociale și aplicații pentru mobil:

📘 Facebook

📺 YouTube

📷 Instagram

🐦 Twitter

💬 Discord

📌 Pinterest

🎵 TikTok

🍷 Reddit

📈 LinkedIn

🎮 Platforme de jocuri online:

➕ Steam

➕ Origin

➕ Epic Games Store

➕ GOG

➕ Xbox Live

➕ Battle.net

➕ PlayStation Network

➕ Nintendo eShop

Aplicații de mesagerie instantanee:

WhatsApp

Facebook Messenger

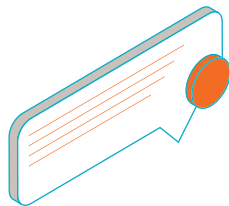
Telegram

Signal

Snapchat

Platforme de streaming video:

Netflix

Amazon Prime Video

Hulu

Disney+

YouTube TV

Apple TV+

HBO Max

Peacock

Platforme de comerț electronic:

Amazon

Ebay

Etsy

Walmart

Wish

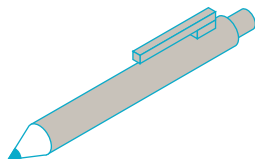
OLX

Platforme de blog:

WordPress

Blogger

Aplicații de educație:

Duolingo

Khan Academy

Coursera

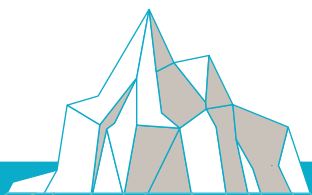
EdX

Grammarly

Știați că? Atunci când orele au loc online, este interzisă înregistrarea în orice fel a lecțiilor. Chiar dacă nu au camera video pornită, elevii sunt obligați să participe în mod activ la oră, la solicitarea expresă a profesorului, altfel vor fi considerați absenți. Fotografierea fără acord a unui participant la ora online, aflat într-o locuință, constituie infracțiunea de violare a vieții private.

2 • Dark web-ul

Mai că aș paria că unii dintre voi deja au accesat dark web-ul. Dacă nu, sigur ați fost deja ispitiți. Cei mai mulți care intrați acolo nu știți cum funcționează și ce vă așteaptă în acea lume.

Dacă am asemăna online-ul cu un ghețar, internetul este doar vârful acestuia. Restul este dark web-ul, care este alcătuit din diverse rețele (darknet-uri). Unele rețele sunt pentru comunicare unu la unu, altele sunt destinate publicului. Așa cum pentru accesarea internetului se folosesc browserele „Internet Explorer”, „Microsoft Edge”, „Mozilla” sau „Google Chrome”, pentru intrarea în dark web este necesară conectarea printr-un VPN (Virtual Private Network) pentru ascunderea IP-ului și apoi deschiderea unui browser special, numit Tor (The Onion Router).

Pe scurt, aici este o piață cu pornografie infantilă, arme, droguri, bani falși. Tranzacțiile se fac ferit de ochii lumii și a autorităților, iar plata se face în criptomonede, ceea ce protejează identitatea cumpărătorului și vânzătorului.

Toți tinerii cu care am vorbit cred că accesul lor este sigur și anonim pe dark web. Ce ciudat, să crezi că ești în siguranță într-o zonă plină de hackeri, infractori sau chiar teroriști! Ce nu știi mulți tineri este că, de puțină vreme, sunt pe acolo și organele legii. Nu de curiozitate, ci pentru a urmări tranzacții suspecte, dialoguri infracționale, a-i găsi pe cei care urcă sau descarcă fotografii sau filmulețe interzise ori pe cei care planifică atentate.

Reflectează puțin! Așa cum o persoană care își pune o cagulă pe cap nu poate avea pretenția că este liberă să comită jafuri doar pe motiv că nu poate fi recunoscută, tot așa un internaut nu poate avea pretenția că dacă își schimbă numele sau IP-ul când navighează în mediul online este liber să facă ce dorește.

De reținut: Navigarea în mediul online lasă urme, atât în internet, cât și pe dark web! Ele vor conduce autoritățile, până la urmă, la cel vinovat de comiterea unor fapte interzise.

3 • Pericole în online

Copilăria este vârsta jocului, iar adolescența este vârsta aventurii. M-am distrat și am învățat foarte multe când eram de vârsta voastră. Nu am avut probleme cu poliția și nici nu am fost abuzat când eram copil. Ah, ba da, odată m-am luat la trântă cu un coleg în curtea școlii, dar ne-au despărțit colegii, iar diriginta nu a aflat. Altădată mi s-a furat telefonul mobil și am pierdut toate contactele de pe cartelă, căci pe vremea aceea nu era inventat cloud-ul.

Alți copii și tineri din orașul în care am crescut eu au avut diverse probleme: unii au fost bătuți, alții violați și un copil chiar a murit în urma unei agresiuni. Alți tineri au furat sau au jefuit. Recent cineva a fost ridicat de poliție fiindcă a creat un cont fals și a reușit să pătrundă în computerul altei persoane, iar un tânăr a fost chemat cu părinții la tribunal fiindcă și-a înjurat profesoara pe Insta.

Mă gândesc că nici nu putem cuprinde cu gândul tot ceea ce ne oferă mediul online. Desigur, în primul rând putem comunica cu prietenii, putem citi tot felul de chestii interesante, ne descărcăm jocuri și ne distrăm până nu mai putem. Apoi, putem face diverse tranzacții, cumpărăm bunuri din magazinele virtuale folosind un card și, de ceva vreme, am învățat să cumpărăm monede crypto.

Există și multe pericole în mediul digital, indiferent că utilizezi telefonul mobil, tableta, laptopul, computerul. Cele mai frecvente sunt de felul acesta:

! Dependența de internet: utilizarea excesivă a jocurilor și a internetului mai mult de 4 ore pe zi are efecte nocive asupra sănătății fizice, a performanțelor școlare, capacității de socializare a copilului și relațiilor cu părinții;

! Cyberbullying: hărțuire sau amenințări;

! Vulnerabilitate la hacking: atacurile cibernetice pot duce la pierderea informațiilor personale sau a datelor importante pentru organizații;

! Protecția datelor: furtul sau utilizarea neautorizată a informațiilor personale, ademenirea victimei pentru a-i afla adresa sau identitatea reală;

! Frauda online: păcălire prin intermediul phishing-ului sau prin metode de plată online false;

! Conținut ilegal sau ofensator: materiale conținând remarci rasiste, xenofobe, discriminatorii; materiale pornografice, imagini erotice tip fotografii sau desene animate erotice și/sau pornografice, imagini sau filme conținând violență, abuz, trafic de droguri;

! Expunere la teorii ale conspirației sau informații false: pot avea un impact negativ asupra individului sau a societății;

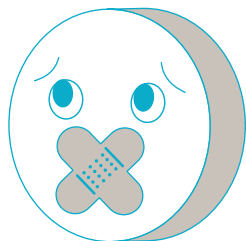
! Comerț ilegal: comerțul electronic fără supravegherea părinților poate conduce la utilizarea frauduloasă a datelor personale, de exemplu, utilizarea ilegală a cărților de credit, furtul de identitate;

! Spam: mesaje nedorite.

Ce este abuzul și cum îl recunoaștem

Haide să vedem împreună ce numim abuz asupra unui copil și cum se comit abuzurile în mediul online, care sunt cele mai dese abuzuri care au loc în jurul nostru și ce efecte au abuzurile asupra copiilor.

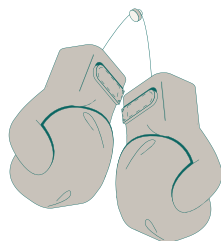
1 • Tipuri de abuz

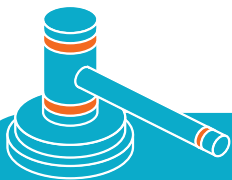
Copilul este persoana care încă nu a împlinit 18 ani. În România, toți cei care sunteți copii – cam 4 milioane de persoane – aveți o lege specială: Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului. Aici scrie ce puteți face și ce este interzis celorlalți să vă facă pentru ca voi să creșteți în siguranță.

Legea aceasta interzice orice abuz asupra copiilor, care se întâlnește sub cinci forme:

a **Abuzul fizic** este actul prin care o persoană produce cuiva o suferință fizică sau o vătămare folosind părți ale corpului, obiecte contondente sau diverse substanțe.

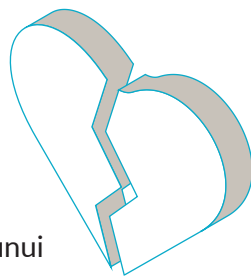
De exemplu, un elev îl împinge pe un altul, îl înghiontește, îi pune piedică ori îl pâlmuiește; un elev înjunghie cu un cuțit pe un alt elev; o elevă folosește sprayul lacrimogen împotriva unui alt elev; un elev pune un laxativ în sticla cu ceai a altui elev, care îl consumă și apoi, în timpul orei, e nevoit să meargă de mai multe ori la toaletă.

Dereținut: *Legea nu permite să ne facem singuri dreptate. Atunci când un elev e lovit de un altul sau de un adult, nu are voie să dea înapoi – fapta se va considera răzbunare. Într-un singur caz e permis să te aperi lovind pe agresor, și anume în situația în care nu ai unde fugi, nu intervine nimeni pentru tine și nu poți anunța poliția la 112 – fapta nu se va pedepsi, fiindcă a fost comisă în legitimă apărare, dar condiția este ca apărarea să fie proporțională cu atacul.*

b Abuzul emoțional este atunci când o persoană urmărește să submineze personalitatea alteia prin umiliri verbale și nonverbale, intimidări, amenințări, denigrări, acuzații nedrepte, discriminări, ridiculizări și alte atitudini ostile sau de respingere față de copil.

De exemplu, un profesor îi spune unui elev „Ești un prost”; un elev acuză în mod mincinos o elevă că „Ai luat nota 10 pentru că te-ai culcat cu profesorul”; o elevă îi spune alteia „Ești grasă și urâtă, mai bine te-ai sinucide”.

c Abuzul psihologic este atunci când abuzatorul domină victima amenințând-o cu violența orientată direct asupra ei sau a cuiva drag, a animalului preferat ori a unui bun la care aceasta ține. Spre deosebire de abuzul emoțional, care este de scurtă durată și este punctual, cel psihologic are o durată mai mare în timp.

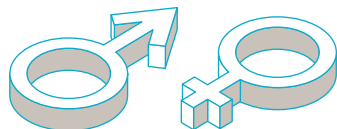
De exemplu, o fată care a trimis poze intime prietenului ei este șantajată că dacă nu continuă relația cu acesta el va răspândi fotografiile la prietenii ei de pe Instagram.

d Abuzul economic este atunci când agresorul aduce victima într-o poziție de dependență financiară: victimei nu i se permite să muncească, agresorul ține evidența strictă a fiecărui ban cheltuit sau nu îi permite să își cheltuie propriii bani.

De exemplu, un elev are doi părinți divorțați, iar pensia de întreținere pe care i-o trimite lunar un părinte nu ajunge la copil sau nu este cheltuită în folosul copilului.

d Abuzul sexual este foarte des întâlnit în ultimii ani. El se întâlnește sub mai multe forme:

— Rănirea sexuală, expunerea copilului la injurii sau limbaj cu conotație sexuală, atingerea copilului în zonele erogene cu mâna sau prin sărut, indiferent de vârsta copilului (*de exemplu, sub pretext că te ajută la exercițiile fizice, instructorul sportiv te atinge pe sâni sau pe fese*);

Situațiile care duc la satisfacerea nevoilor sexuale ale unui adult sau ale unui alt copil care se află într-o poziție de responsabilitate, putere ori în relație de încredere cu copilul victimă (*de exemplu, un bărbat întreține relații intime cu fata concubinei sale, ori fratele întreține relații intime cu sora sa*);

— Atragerea sau obligarea copilului la acțiuni obscene (*de exemplu, să faci striptease*);

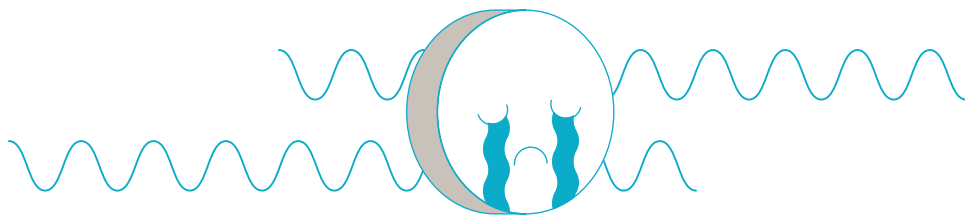
— Expunerea copilului la materiale obscene sau furnizarea de astfel de materiale acestuia (*de exemplu, cineva îi trimite pe mess mai multe mesaje înfățișând organele sale sexuale*);

— Căsătoria timpurie sau logodna copiilor care implică relații sexuale. Legal, în România tinerii se pot căsători doar după ce împlinesc vârsta de 18 ani, iar pentru motive temeinice de la vârsta de 16 ani numai cu acordul părinților și aprobarea instanței. În anumite comunități etnice, există „căsătorii” la vârste mai mici, iar acei copii au relații intime profitându-se de faptul că, deocamdată, legea nu le pedepsește dacă au loc cu acordul ambilor și diferența de vârstă e mai mică de trei ani;

— Mutilarea genitală (este vorba de practica *circumciziei* și a *castrării* întâlnită în unele țări din Africa și Orient sau la anumite comunități religioase);

— Hărțuirea sexuală la locul de muncă (pentru copiii de peste 15 ani care muncesc – *de exemplu, șeful sau colegul unei fete angajate îi pretinde acesteia favoruri sexuale*);

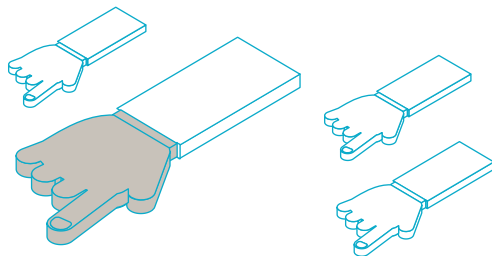
— Exploatarea sexuală a copiilor: când o persoană, de regulă adult, obține un avantaj financiar sau sexual, abuzând de sexualitatea unui copil (*de exemplu, un copil este pus să se prostitueze ori să apară în imagini pornografice*).

2 • Forme specifice de abuz online

Asupra copiilor se pot comite mai multe forme de abuz prin intermediul tehnologiei digitale. Iată câteva dintre ele:

2.1 • Cyberbullying

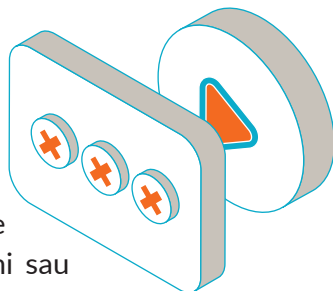
Hărțuirea este un comportament intenționat pentru a speria, intimida, batjocori sau ține sub control o persoană. Când are loc prin intermediul tehnologiei se numește „cyberbullying”. Poate consta în:

- mesaje sau postări ofensatoare sau amenințătoare;
- apeluri sau mesaje repetate sau nepotrivite;
- comentarii sau glume nepotrivite sau discriminatorii;
- expunerea la conținut inadecvat sau ofensator;
- amenințări ori agresiuni fizice sau verbale;
- distribuirea de fotografii sau clipuri video compromițătoare;
- campanii de hărțuire sau intimidare prin intermediul mai multor canale sau persoane;
- crearea sau distribuirea de liste cu nume pentru a fi atacate persoanele;
- crearea de conturi false.

O parte din aceste fapte se pot comite și offline – fapta constituie un delict civil sau chiar o infracțiune, iar dacă se comite la școală se numește violență psihologică (**bullying**).

2.2 • Sexting

Sexting este termenul folosit pentru a descrie transmiterea sau distribuirea de imagini sau video cu conținut sexual prin intermediul telefoanelor mobile sau internetului. Include trimiterea de fotografii sau videoclipuri cu tine sau cu alte persoane, ori distribuirea de imagini sau clipuri video cu conținut sexual primite de la alți utilizatori.

Acest comportament atrage sancțiuni penale în cazul în care imaginile reflectă minori (**pornografie infantilă**), în cazul în care se distribuie fotografii sau imagini video din interiorul casei unei persoane, dar fără acordul acesteia (**violarea vieții private**), când persoana din imagini este obligată să facă ceva ca pozele să nu ajungă în spațiul public (**sextorsion** – șantaj) sau când publicarea imaginilor intime se face în scop de răzbunare (**revenge porn** – **violarea vieții private**).

2.3 • Exploatarea sexuală online

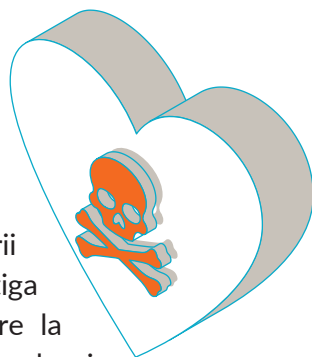

Copiii pot fi victime ale traficului sexual sau ale producției de materiale sexuale explicate în mediul online. Autorii obțin satisfacție sexuală sau beneficii materiale de pe urma unor acțiuni precum:

- Producerea, distribuirea sau posesia de materiale cu conținut sexual cu copii;
- Întâlniri offline sau online cu minorii, în scopul satisfacerii sexuale;
- Forțarea minorilor să le trimită imagini având conținut sexual sau să asiste la activități sexuale;
- Recrutarea copiilor și adolescenților pentru a-i obliga să participe la activități sexuale ilegale.

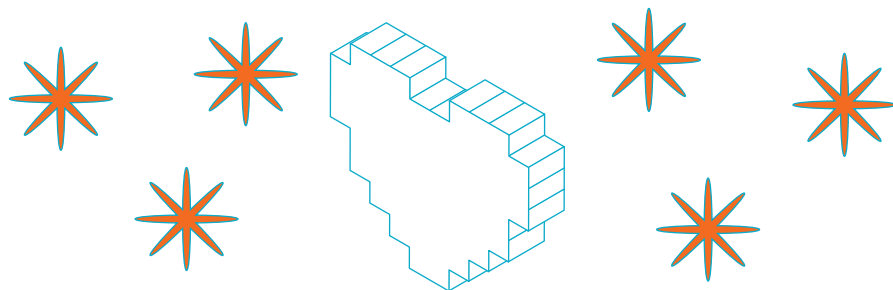
2.4 • Ademenire online

Se mai numește „**grooming online**” sau „**cyber-seduție**”. Este o forma de abuz online în care adulții se folosesc de internet și alte tehnologii pentru a atrage și a seduce copiii pentru a-i face să ia parte la activități ilegale sau periculoase. Autorii folosesc una sau mai multe tehnici pentru a câștiga încrederea copiilor, cum ar fi mințirea cu privire la identitatea lor, crearea de relații false, oferirea de cadouri sau bani.

Uneori, ei silesc sau conving victimele să se implice în activități ilegale sau periculoase, cum ar fi trimiterea de imagini sau video cu conținut sexual, pentru ca mai apoi să le șantajeze cu acestea în scopul de a trimite noi materiale, de a se întâlni cu autorul în scop sexual ori de se prostitua.

„**Metoda Loverboy**” este o modalitate de ademenire a fetelor. Un individ pare că se îndrăgostește de o fată pe care o recrutează de cele mai multe ori online, îi face câteva cadouri scumpe, apoi o înstrăinează de prieteni și părinți care – chipurile – s-ar opune iubirii dintre cei doi, după care o convinge să se mute la el sau chiar să părăsească țara împreună. Aici o bate, îi ia actele, o violează, o filmează în timp ce întreține relații sexuale și o obligă să facă asta în continuare sub comanda lui sau o vinde altora pentru a o controla în acest sens. Fără să își dea seama, fata a devenit victima traficului de persoane.

2.5 • Expunere la informații neadecvate

Copiii și adolescenții pot fi expuși la o varietate de informații nepotrivite sau dăunătoare online, printre care se numără:

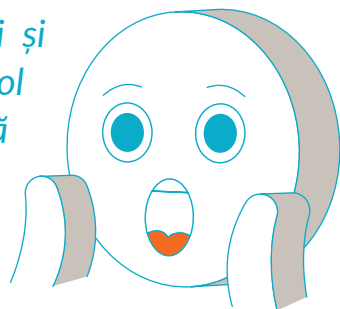

- Conținut sexual explicit: minorii pot găsi accidental sau intenționat imagini sau clipuri video cu conținut sexual explicit;
- Discurs violent sau extremist: copiii și tinerii pot fi expuși la mesaje sau imagini care promovează violența sau extremismul. De exemplu, tinerii care sunt radicalizați de mișcări teroriste, cum ar fi ISIS;
- Discriminare sau ură: ei pot fi expuși la mesaje sau imagini care promovează discriminarea sau ura pe bază de rasă, orientare sexuală, naționalitate sau alte caracteristici;
- Tehnici de manipulare: copiii pot fi expuși la tehnici prin care li se pot induce idei pentru a lua decizii periculoase sau a se implica în activități ilegale. De exemplu, ți se spune pe net că anumite droguri, cum ar fi cannabisul, au proprietăți curative sau dacă deții până la un gram nu vei avea dosar penal;
- Informații false sau dezinformare: acestea pot avea un impact negativ asupra minorilor, dar și asupra societății în general;
- Spam: mesaje nesolicitate primite pe mail sau prin sms, de regulă cu un scop comercial. De exemplu, „scrisoarea nigeriană”: primești mesaj prin email sau messenger că ai moștenit o avere foarte mare de la cineva din străinătate care te-a ales absolut întâmplător sau pentru o coincidență a numelui tău cu cineva decedat în străinătate și, pentru a ți se vira banii, tu trebuie să plătești o taxă – evident, plătești taxa și moștenirea nu mai vine.

2.6 • Provocări la jocuri periculoase

Participarea la jocurile online poate fi extrem de periculoasă pentru copiii și adolescenți, deoarece pot pune în pericol atât sănătatea lor fizică, cât și emoțională sau chiar le poate pune viața în pericol. De regulă, ei sunt păcăliți să ia parte la astfel de jocuri, numite „challenges” sau „dares” (provocări, îndrăzneli):

— Provocări care implică riscuri fizice: acestea pot include provocări care îi obligă pe participanți să se rănească sau să ia medicamente sau substanțe periculoase. De exemplu, să se cresteze pe mâini cu un cuțit, să își țină cât mai mult respirația în timp ce își strâng un cordon în jurul gâtului, să își răstoarne peste corp o găleată cu apă foarte rece;

— Provocări care implică ilegalitate: acestea pot include provocări care îi obligă pe participanți să comită infracțiuni sau să încalce legea. De exemplu, să intre în sediul școlii sau a altei instituții după închiderea orelor de program;

— Provocări care implică distribuirea de informații personale sau sensibile: acestea pot include provocări care îi obligă pe participanți să dezvăluie informații personale sau sensibile despre ei înșiși sau despre alții. De exemplu, să fotografieze cartea de identitate a unui coleg de la școală și să o distribuie pe un cont de Instagram anume creat;

— Provocări care implică trolling sau cyberbullying: acestea pot include provocări care îi obligă pe participanți să hărțuiască sau să ia parte la comportamente negative sau agresive online. De exemplu, un băiat este provocat să pozeze fetele în timp ce se schimbă la vestiar ori un elev este provocat să îl bată pe un altul, în timp ce totul e transmis online.

3 • Consecințele abuzului

Am întâlnit abuzuri asupra copiilor care au avut loc în diferite medii:

— **în familie (se mai numește violență domestică):** bătăile, scandalurile, izgonirea copilului din casă sau chiar violarea lui au loc nu doar din cauza calităților parentale inexistente sau scăzute, ci mai ales pe fondul consumului de alcool ori de droguri, a prostituției practicate de unii membri de familie, ba chiar și a stării de dizabilitate a unor membri ai familiei ori chiar a victimei;

— **în diverse instituții:** abuzurile au loc la școală (se mai numește violență școlară, o parte a acesteia fiind de natură psihologică – numită bullying), în centrele de reeducare (acolo sunt închiși minorii infractori) sau centrele de plasament (acolo sunt adăpostite minorii care sunt fie victime ale unor infracțiuni, fie autori sub 14 ani ai unor infracțiuni), sau la sediul unor instituții care ar trebui să fie de protecție (cum ar fi în spital sau la poliție);

— **în comunitate:** de exemplu, bătaie, furt, tâlhărie, consum de alcool ori de droguri pe stradă, în parcuri, în cluburi;

— **în mediul online.**

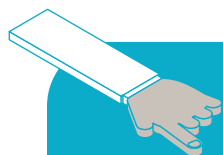
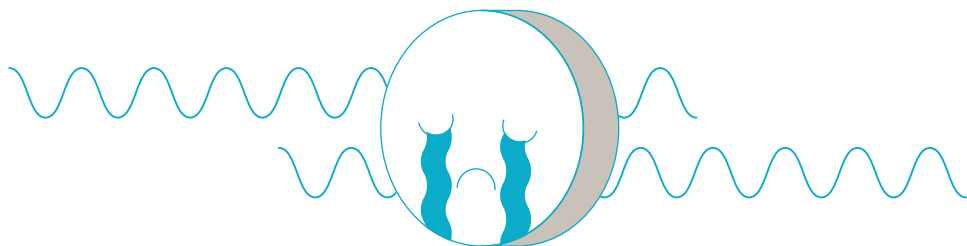

Am întâlnit abuzuri asupra copiilor care au avut loc în diferite medii:

— Unele apar imediat – de exemplu, răni, boli, afecțiuni neurologice, stare de frică de a se întâlni cu anumite persoane sau de a fi în anumite locuri, pierderea sau creșterea poftei de mâncare;

— Altele vor apărea puțin mai târziu – de exemplu, insomnii sau chiar coșmaruri violente, comportament agresiv sau depresiv, stima de sine redusă, întârzieri în dezvoltarea motorie, cognitivă și de limbaj, diminuarea performanțelor școlare, absenteism, semnele unei boli venerice sau a unei sarcini nedorite, consum de droguri sau alcool, abuz de tranchilizante, idei de sinucidere;

— Mai sunt altele care pot apărea foarte târziu, poate chiar când victima devine adult – de exemplu, dificultăți de a avea relații intime cu sexul opus ori chiar relații sociale în general, dificultăți în a-și găsi un loc de muncă stabil, greutate în a fi un părinte suficient de bun.

De reținut: Studiile ne arată că cel care a fost abuzat în copilărie are tendința de a abuza atunci când devine adult.

Permisiuni și interdicții pentru copii.

Ce spune legea

*Este o zicală la noi care spunea așa „**Ce ție nu-ți place altuia nu-i face!**”. La filosofie vei învăța că un mare filosof a spus acum două secole același lucru, dar într-o altă formulă: „**Libertatea mea se întinde până acolo unde se întâlnește cu libertatea ta**”.*

Aceste vorbe stau la baza regulilor fixate peste tot în jurul nostru. Ele își propun ca la nivel de societate să mențină ordinea, iar la nivel de individ nimeni să nu fie rănit în vreun fel. Ca să respectăm regulile trebuie, în mod firesc, să le cunoaștem. Nu mă refer aici la regulile de acasă, cele de bun simț sau cele religioase, ci doar la cele mai aspre, fixate și apărute de către stat.

Dă-mi voie să ghicesc: când ai descărcat aplicații în telefon niciodată nu ai citit condițiile și termenii, ci doar ai pus o bifă.

1 • Fapte permise și fapte interzise copiilor

În România, există mai multe norme legale care stabilesc limitele comportamentului uman când suntem în mediul online. Iată ce trebuie să știți chiar și voi, copiii:

13+

Până la împlinirea vârstei de 13 ani, părinții îi pot deschide copilului un cont pe youtube Kids;

16+

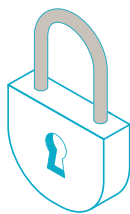
Vârsta minimă pentru deschiderea personală a conturilor în online este 13 ani pentru Facebook, Instagram, TikTok, Snapchat; 16 ani pentru poșta electronică la Yahoo și Gmail, pentru utilizarea YouTube și WhatsApp; 18 ani pentru Tinder și OnlyFans;

18+

Orice postezi pe wall-ul contului tău de Facebook, TikTok sau Instagram și, la fel, tot ce postezi pe grupul de whatsapp al clasei, este considerat a fi comunicat într-un **loc public**;

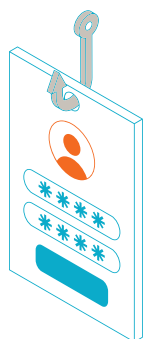

Este interzis ca o persoană să își deschidă cont în numele altei persoane existente, fără acordul acestuia. Furtul de identitate digitală este infracțiune și se numește în țara noastră **fals informatic**;

Până la împlinirea vârstei de 14 ani părinții au dreptul legal să cenzureze prietenii și corespondența copilului care îi pot face rău acestuia;

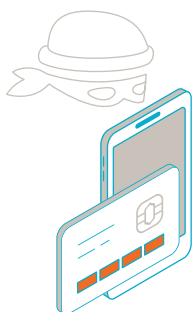
Se încalcă **drepturile de autor** în caz de utilizare a unor programe sau jocuri fără a deține licență;

Este infracțiunea de **violarea secretului corespondenței** instalarea unui mecanism sau program de copiat informații din computerul sau telefonul cuiva; la fel, dacă divulgi altor persoane datele, mesajele, pozele respective;

Dacă, știind codul de acces, intri în computerul sau telefonul cuiva fără voia sa, ești considerat **hacker**, iar infracțiunea comisă se numește **acces ilegal la un sistem informatic**;

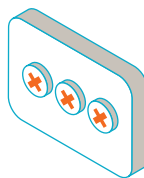
Atunci când modifizi sau ștergi date din telefonul sau computerul cuiva, ori în mod electronic îi împiedici accesul la datele din device-ul său, comiți infracțiunea de **alterarea integrității datelor informatice**;

Dacă sustragi cardul cuiva sau telefonul cuiva, fapta e infracțiunea de **furt**. Chiar când l-ai găsit pe stradă, fapta este infracțiune dacă nu l-ai dus la proprietar (în cazul în care îl știi) sau la poliție (în termen de maxim 10 zile) și se numește **însușirea bunului găsit**;

Dacă folosești un card ce nu îți aparține, fără acordul proprietarului, pentru a extrage bani din cont prin bancomat, a încasa în contul tău bani prin transfer bancar sau pentru a face plăți prin POS, ți se va face dosar penal pentru **efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos**;

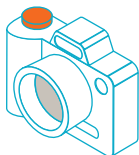
Dacă lovești o persoană pentru a-i sustrage cardul sau telefonul, fapta e infracțiunea de **tâlhărie**;

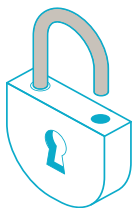
Nu ai voie să accesezi site-uri cu imagini sau filme porno înfățișând minori. Nu ai voie să faci poză și filmuleț (înregistrat sau livestreaming) cu un minor într-o ipostază sexuală, nu ai voie să le distribui și nici măcar să le deții în telefonul mobil. Faptele de acest fel constituie infracțiunea de **pornografie infantilă**;

Nu ai voie să înregistrezi discuții sau imagini din casa unei persoane fără permisiunea ei. Nu ai voie să dai altuia sau să distribui pe internet poze cu cineva aflat în intimitate sau în casa sa, dacă persoana nu ți-a permis. Faptele de acest fel sunt infracțiuni și se numesc **violarea vieții private**;

Dacă deții poze intime sau compromițătoare cu cineva, nu ai voie să îi ceri vreun lucru sau să faci ceva pentru tine ca să nu publici acele poze. Fapta este infracțiune și se numește **santaj**;

Nu ai voie să publici o fotografie făcută într-un loc public și să etichetezi alte persoanele care apar acolo. La cererea lor trebuie să ștergi **eticheta** sau să dai jos fotografia;

Nu poți publica texte sau fotografii aflate în spațiul public, de exemplu pe internet, dar care sunt protejate de drepturile de autor. Fapta este un delict civil și poți fi obligat să plătești **despăgubiri** autorului;

Nu poți atașa la clipurile tale melodii protejate de legea drepturilor de autor pentru utilizarea căreia nu ai plătit taxă. Dacă le postezi în mediul online, vor fi date jos de administratorii platformelor. Dacă vinzi asemenea piese sau te înregistrezi pe tine cântând o piesă care nu îți aparține și o vinzi, la cererea autorului original vei plăti **despăgubiri**;

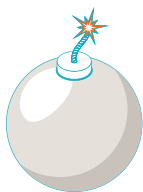

Nu ai voie să înjuri o persoană ori să o acuzi în mod mincinos că a comis ceva rău. Nu îți este permis să modifice chipul cuiva dintr-o poză pentru a o supune batjocurii celorlalți. Aceste fapte sunt delict civile și vei plăti **despăgubiri** victimei;

Nu ai voie să postezi mesaje de susținere ori să folosești însemne ale mișcărilor fasciste, naziste sau legionare. Aceste fapte sunt **infracțiuni**;

Este **infrațiune** dacă instigi publicul să comită infracțiuni. Este o faptă mai gravă dacă incیți publicul la acte de violență, la ură sau la discriminare pe motive de etnie, religie, orientare sexuală, vârstă, dizabilitate, boală;

Dacă avertizezi o persoană că urmează să o prinzi, să o bați, să o violezi ori să o omori, tocmai ai comis infracțiunea de **amenințare**;

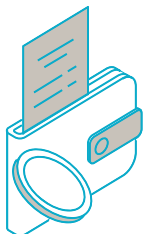

Nu ai voie să comanzi droguri pe internet sau pe dark web, nici să vinzi altuia droguri sau etnobotanice și nici măcar să dai altuia să fumeze din joint-ul tău – faptele intră în categoria numită **trafic de droguri**. Nu ai voie să deții droguri asupra ta dacă sunt pentru consum propriu, căci și această faptă este infracțiune în România;

Nu ai voie să descarci filme sau jocuri piratate și să le vinzi. Fapta este **infrațiune**, pedepsită de legea drepturilor de autor;

Nu poți citi comunicările private ale altor persoane și nu poți transmite mai departe comunicările care nu ți se adresează. Această faptă se numește **violarea secretului corespondenței**;

Pentru veniturile obținute din tranzacții cu criptomonede trebuie să plătești la stat **impozitul pe venit** și contribuția de asigurări sociale de sănătate, altfel vei fi urmărit de Fisc;

Nu ai voie să copiezi la teste, examene sau concursuri folosind tehnologia informației. Vei fi eliminat din sală și pentru unele profesii vei avea interdicție de a da din nou acel examen;

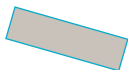
Nu ruga și nu plăți pe nimeni să ți facă lucrările sau tezele! Nu folosi inteligența artificială pentru crearea de lucrări, eseuri, referate. Sunt programe anti-plagiat care depistează fraudă;

Nimeni nu are voie să întrețină relații intime cu o altă persoană fără voia acesteia; legea consideră că este infracțiune atât penetrarea vaginală, orală sau anală (fapta se numește viol), cât și mângâierea sau atingerile în zone intime (fapta se numește agresiune sexuală);

Pe un minor sub 14 ani nu ai voie să îl convingi să îți trimită poze intime, nu poți să îi dai materiale pornografice, în fața lui nu poți comite acte sexuale – aceste fapte sunt considerate **corupere sexuală** și se pedepsesc cu închisoarea. Nici măcar nu ai voie să îi trimiți mesaje prin care să îi ceri minorului sub 14 să se întâlnească cu tine pentru a face cele enumerate mai sus, căci fapta este infracțiunea de **racolare minorilor** în scopuri sexuale;

Dacă faci apeluri sau dai mesaje repetate cuiva și acesteia i se provoacă o stare de temere, infracțiunea se numește **hărțuire**;

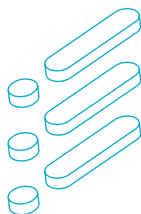

Nu ai voie să dezvălui unei persoane străine codul de acces la o lecție online (infracțiunea este **complicitate la acces la un sistem informatic**) și nu ai voie să faci înregistrări ori capturi de ecran în cadrul unei lecții online fără permisiunea tuturor participanților (infracțiunea este **violarea vieții private**).

De reținut: legea sancționează nu numai **autorul** (cel care lovește, amenință, șantajează, violează), ci și instigatorul (cel care are ideea comiterii acestor fapte și îl convinge pe autor să le facă), ca și complicele (cel care ajută autorul să comită fapta, inclusiv prin încurajări). Nu are nicio importanță dacă actele de agresiune se comit în off-line sau în online.

2 • Sfaturi pentru a ne proteja de abuzuri, în special în online

Până la împlinirea vârstei de 18 ani, legea te consideră „copil” sau „minor”; între 14 și 35 ani te numești „tânăr”; de la 18 ani în sus ești considerat „major”;

Nu vorbi cu străinii și nu îți fixa întâlniri cu persoane necunoscute;

Ca să te asiguri cu cine vorbești, cere o discuție online cu video;

Nu trimite poze cu tine dezbrăcat nici măcar prietenului sau iubitei;

Dacă ai făcut asta deja și cineva încearcă să te șantajeze, capturează mesajele și anunță rapid părinții. Nu e timp de rușine, trebuie de luat măsuri de către autorități;

Dacă știi pe cineva care trece printr-un asemenea calvar, ajută acea persoană, are nevoie de sprijin! Mai mult, dacă tu ai împlinit deja vârsta de 14 ani, ai obligația legală de a anunța această situație la procuror, altfel vei avea chiar tu probleme penale;

Nu trimite nimănui date personale (adresa de domiciliu, parola pentru WiFi, codul PIN al telefonului sau cardului, codul bancar, parolele conturilor de socializare);

Nu pune pe net poze din locuința părinților, cu mașina lor având la vedere numărul de înmatriculare, cu bunurile de valoare ale părinților tăi;

Ai grijă când descarci programe sau aplicații din surse obscure: unele conțin viruși care îți pot distruge telefonul sau calculatorul, îți pot șterge datele sau îți pot copia informațiile (de la parole și mesaje, până la fotografii);

Dacă trimiți cuiva un mesaj, o înregistrare audio sau imagini foto sau audio prin internet, acestea rămân o perioadă stocate în serverul companiei care îți oferă acel serviciu, chiar dacă tu le ștergi de pe pagina ta sau din chat. Gândește-te cum ar fi dacă cineva ar intra, în mod fraudulos, în posesia textelor, a pozelor sau a filmulețelor trimise de tine unor apropiați;

Începând cu vârsta de 14 ani ai dreptul să spui părinților ce fotografii cu tine au voie sau nu să publice în online;

Unele aplicații permit să ștergi comunicarea către o altă persoană la puțin timp după ce ai trimis mesajul, indiferent că destinatarul l-a văzut sau nu;

Odată ce mesajul a ajuns la destinatar, nu ai de unde ști dacă acesta nu l-a păstrat (de exemplu, folosește funcția screen shot sau fotografiază cu un alt telefon ce a primit de la tine);

Anumite mesaje sau imagini din copilărie/adolescență te pot compromite mai târziu (de exemplu, o postare în care susții un lider nazist sau legionar te va împiedica să ajungi un om al legii; o fotografie cu tine bătând niște copii îți poate crea probleme să ajungi profesor; niște insulte adresate unei persoane de etnie romă sau din comunitatea LGBTQIA+ pot fi folosite împotriva ta când vei dori să ocupi un post politic;

Paginile site-urilor rămân în arhiva internetului chiar dacă ulterior site-ul dispare/ Dacă ai link la o pagină de web sau la un site mai vechi, pune-l aici să vezi despre ce vorbesc <https://web.archive.org>. Uimitor, nu?!;

Nu posta fotografii din vacanță în timp ce anunți pe rețelele de socializare că toată familia e plecată de acasă. Hoții atâta așteaptă;

Folosește parole diferite pentru diversele aplicații pe care le folosești;

Folosește un antivirus performant;

Ai grijă când traversezi strada: nu sta cu ochii în telefonul mobil și nu asculta muzică în căști, căci vei uita să te asiguri și nu vei auzi sau vedea mașina care se apropie de tine;

Nu te urca în mașini ale străinilor. Dacă folosești un taxi, utilizează aplicațiile mobile, pentru a rămâne înregistrate data și locul deplasării, precum și identitatea șoferului. Dacă ești nevoit să te urcă într-o mașină de ocazie, fă o fotografie la plăcuța de înmatriculare și furnizează datele deplasării cuiva apropiat;

Dacă ai primit sau vezi în online un mesaj sau imagini pe care le consideri neadecvate, încalcă drepturile de autor, constituie hărțuire sau încalcă alte Reguli ale comunității formată în jurul unei platforme electronice, atunci blochează expeditorul și/sau raportează-l administratorului;

Dacă poza ta intimă sau numărul tău de telefon a apărut pe un site de servicii sexuale, cere administratorului platformei respective să le șteargă imediat și subliniază-i că este vorba de un minor;

Dacă crezi că un străin a avut acces la dispozitivele tale sau corespondența ta, fă plângere la procurorul de la DIICOT;

Nu are voie nimeni să te lovească sau să agreseze sexual: nici dacă este prietenul/prietena, iubitul/iubita sau soțul/soția; nici dacă este părintele fratele/sora ori colegul/colega tău/ta; nici dacă este profesorul ori educatorul, medicul ori preotul, paznicul, pedagogul ori instructorul sportiv al tău;

Profesorul nu are voie nici să te lovească, nici să te jignească sau te înjure, nici să te amenințe;

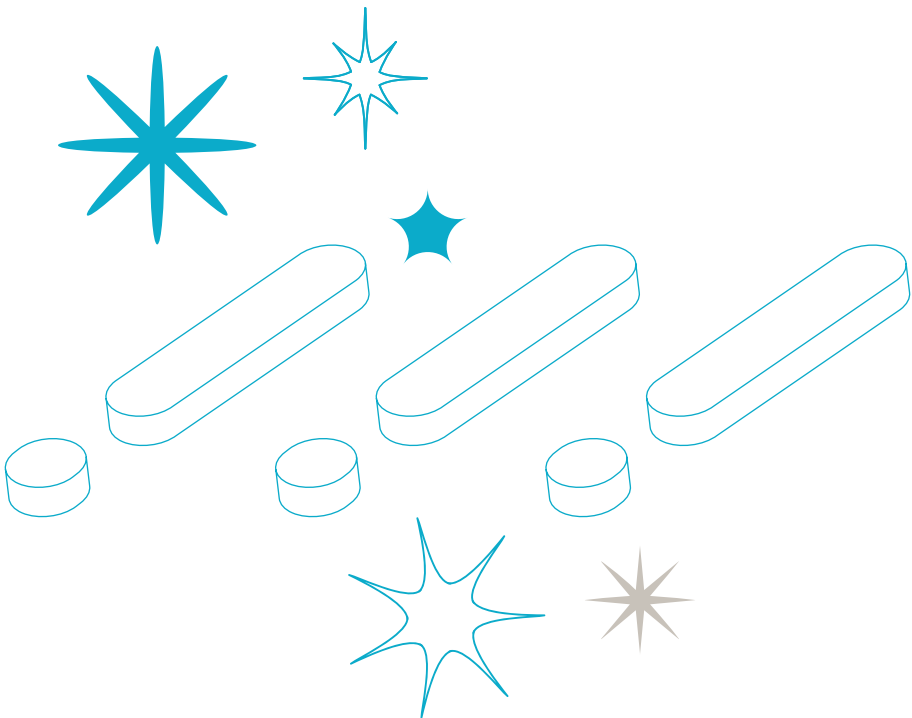
Imaginea ta nu poate apărea în reclamă la un produs, pe coperta unei cărți, într-un tablou, într-un pictorial, într-un reportaj la TV sau radio dacă nu ți-ai dat acordul. Ești îndreptățit să primești despăgubiri pentru asta;

Școala poate utiliza camere video pentru a filma ce se întâmplă în sediul său. Imaginile nu pot fi însă postate public, accesul la ele este permis numai pentru anumite persoane și doar pentru a verifica dacă cineva a încălcat disciplina școlară. Acele imagini trebuie să se șteargă automat în maxim 30 de zile;

Școala poate utiliza în mod public imaginile obținute în timpul orelor, numai dacă există acordul prealabil al părinților, iar după împlinirea vârstei de 16 ani, al elevilor.

Am fost abuzat. Ce să fac?

Ți s-a întâmplat un lucru foarte grav. Depinde de tine dacă alegi să înduri singur efectele faptei sau să spui celor care te pot sprijini și apăra.

Pentru a lua decizia, în recomand să ții cont de aceste două aspecte:

— *dacă alegi să taci, abuzatorul va observa asta și este foarte posibil că va încerca să te abuzeze din nou, mai ales dacă este cineva din preajma ta. Poate că ai reușit să treci peste un abuz. Dar peste următorul și apoi peste încă unul....nu știi cum vei trece. Dincolo de rănille fizice, abuzurile repetate te vor distruge sufletește. Nu vei mai da doi bani pe tine, nu îți va mai păsa de corpul tău, de studiile tale, de viitorul tău. Vei fi singur și poate vei abuza la rândul tău. Și la un moment dat îți va fi indiferent dacă mai trăiești sau nu;*

— *dacă abuzatorul nu este prins și sancționat, eventual închis în penitenciar, el rămâne liber să abuzeze din nou. Poate pe sora sau fratele tău, poate pe mama sau tatăl tău, poate pe colegul sau prietenul ori prietena ta.*

1 • Vina nu este a ta

Mai întâi, trebuie să știi că indiferent din ce cauză s-a produs abuzul asupra ta, nu tu ești cel vinovat.

Nu are importanță cine a început! Dacă tu ai lovit pe cineva și acesta s-a răzbunat pe tine, trebuie să știi că tu ai fost vinovat și vei răspunde în fața legii dacă va fi formulată o plângere împotriva ta. Dar pentru că la rândul tău ai fost lovit, ești îndreptățit să depui tu o plângere.

Nu are importanță cum ai fost îmbrăcată! Dacă ești fată și ai fost abuzată sexual pe motiv că ai fost îmbrăcată provocator sau cu scuza că ai acceptat să te deplasezi cu un băiat într-o mașină sau la un club, aceste scuze nu îl vor absolve de pedeapsă pe abuzator. Când e vorba de relații intime, „Nu” înseamnă „Nu”! Dacă ai fost îmbătată sau drogată pentru a nu mai ști ce gândești și ce spui, atunci pedeapsa pentru abuzator va fi mai mare. Același lucru e valabil și pentru băieții abuzați de alți băieți sau de bărbați.

Nu are importanță comportamentul tău anterior! Faptul că ai mai avut relații intime anterioare sau că ai flirtat cu cineva nu îți permite acestuia să întrețină relații intime cu tine dacă tu nu îți dorești acest lucru. Mai mult, chiar dacă ești tu de acord, dacă încă nu ai 16 ani, acordul tău nu este valabil și adultul care a întreținut relații intime cu tine va fi sancționat penal.

NU înseamnă NU

2 • Adulții trebuie să protejeze minorii

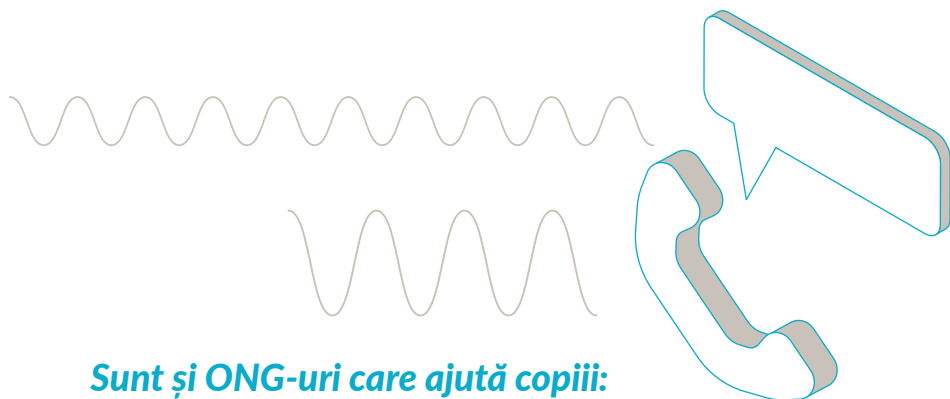
Există persoane în jurul tău care sunt obligate prin lege să te ajute. Pe de o parte, tu, ca victimă, trebuie să primești sfaturile adecvate și, eventual, terapia necesară să îți revii. Pe de altă parte el, abuzatorul, trebuie să răspundă pentru ceea ce a făcut și poate nu știi unde, cui și în cât timp să te adresezi.

Primii care trebuie să îți sară în ajutor sunt părinții sau, în lipsa acestora, tutorele. Spune-le ce ți s-a întâmplat pentru a decide rapid ce e de făcut. Ei nu au voie să se răzbune pe agresorul tău, ci să apeleze la autorități.

Când agresorul este părintele, concubinul părintelui sau un frate de al tău, cel mai bine este să te adresezi unei alte rude în care ai încredere sau unui prieten. Ai nevoie de încurajare și siguranță de la cineva căruia chiar îi pasă de tine. Apoi mergeți împreună la procuror!

Uneori, adultul de încredere de lângă tine este dirigintele sau un alt profesor de-ai tăi, ori consilierul școlar. Stai de vorbă cu ei, căci au ca atribuție de serviciu să te sfătuiască. Contactează-i la școală sau telefonează-le imediat ce ai posibilitatea. Descrie cele întâmplate și cere sfatul juridic sau consilierea psihologică. Nu își fie teamă că va dezvălui cele întâmplate: cadrele didactice, la fel ca psihologii sau doctorii, au obligația de a asigura confidențialitatea. Ei nu pot relata unor străini cele întâmplate, dar sunt obligați de lege să anunțe DGASPC (pentru a lua măsuri de protecție a victimei) și, în anumite cazuri, procurorul (pentru a fi anchetat abuzatorul).

Sunt și ONG-uri care ajută copiii:

Orice abuz împotriva minorilor poate fi sesizat la asociația „**Telefonul Copilului**” la numărul **116.111**

de luni până vineri între orele 08:00 - 20:00, apelabil gratuit sau telefonulcopilului@telefonulcopilului.ro

Aici se face o informare cu privire la promovarea și respectarea drepturilor copiilor, consiliere cu privire la promovarea și respectarea drepturilor copiilor, îndrumare către instituțiile în măsură să acorde asistența necesară, urmărirea modului de soluționare a cazurilor, monitorizarea respectării drepturilor copilului în urma cazurilor înregistrate și informarea instituțiilor abilitate cu privire la problemele întâmpinate de copii.

Știi că? Oricine află că o persoană a fost ucisă ori s-a sinucis, precum și orice adult are află că un minor a fost abuzat sexual sau traficat este obligat de lege să anunțe de îndată procurorul, altfel el însuși va fi anchetat penal!

3 • Autoritățile statului trebuie să intervină

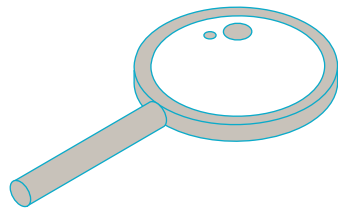
Indiferent că află de la tine, de la un martor sau din presă, autoritățile statului (poliția sau procurorul) trebuie să apere victimele și să sancționeze abuzatorii.

Cel mai simplu și rapid este să afle de la tine că a avut loc un abuz. Dacă nu știi exact ce ți s-a întâmplat și nu știi ce să faci vorbește la telefonul 119, unde răspund specialiștii de la DGASPC.

Dacă a avut loc o agresiune fizică sau sexuală, anunță direct la telefon 112.

Indiferent că ai anunțat telefonic sau nu, la un moment dat va trebui să ajungi fizic la sediul poliției/parchetului. Eu te sfătuiesc să mergi la parchet, unde vei discuta cu un procuror specializat în lucrul cu minorii. Acolo vei completa un formular sau poți merge cu o hârtie scrisă de acasă în care dai amănunte despre cele petrecute – spui numele, adresa și numărul de telefon, arăți ce abuz a avut loc și, dacă știi autorul, îi indici numele, adresa și numărul de telefon, descrii unde s-a petrecut și când, cine mai era de față sau, dacă nu au fost martori oculari, cui ai relatat prima dată cele petrecute.

4 • Dovezile

De foarte mare ajutor într-un proces sunt probele, pentru a dovedi cele afirmate de tine.

În caz de violență fizică sau sexuală, nu lăsa să treacă timpul și nu te băga la duș. Caută rapid un cabinet de medicină legală pentru a ți se elibera un certificat în care se va nota felul leziunilor, cauza acestora, gravitatea lor și data aproximativă a producerii. Dacă ai probleme cu accesul al medicul legist, anunță DGASPC să vină cu tine un specialist de acolo.

Dacă deții mesaje sau imagini pe telefonul mobil, fă capturi de ecran și atașează-le la documentul semnat de tine la poliție/parchet.

Nu pățești nimic dacă reclami pe cineva care a comis un abuz și nu sunt găsite probe împotriva acestuia sau, deși sunt găsite probe, în finalul procesului persoana acuzată este achitată de judecător, adică este găsită nevinovată. Dacă, însă, ai inventat o astfel de acuzație doar pentru a-i face rău cuiva, atunci riști să răspunzi pentru infracțiunea de **inducere în eroare a organelor judiciare**.

De reținut: organele legii pot interveni să te apere doar dacă sunt anunțate de abuzul comis. Este obligația lor să îți ceară și să găsească dovezi împotriva abuzatorului.

5 • Drepturile victimei abuzate

Există câteva legi care arată care sunt drepturile de care beneficiază minorul care este victima unei infracțiuni: Codul de procedură penală, Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor, Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.

Voi enumera acum pe cele mai importante:

✓ Victima minoră poate cere despăgubiri pentru repararea pagubelor suportate (daune materiale pentru cheltuielile făcute, care se dovedesc cu chitanțe sau martori) și pentru compensarea rușinii și suferinței îndurate (daune morale, care se stabilesc prin apreciere de către judecător). Despăgubirile se cer de părinți (pentru victimele sub 14 ani), respectiv de copil și părinte (pentru victimele de 14-18 ani);

✓ Plângerea penală se formulează de victimă dacă a împlinit 18 ani; se semnează de copil și părinte, dacă victima are 14-18 ani; se semnează doar de părinte dacă victima are vârsta sub 14 ani. La momentul depunerii, va primi o confirmare cu numărul de înregistrare al plângerii;

Pentru amenințare, lovire, hărțuire, violarea vieții private plângerea trebuie depusă în termen de 3 luni de la data comiterii faptei. Pentru trafic de persoane, proxenetism, viol, agresiune sexuală, act sexual cu un minor, nu există un termen limită de depunere a plângerii;

✓ Victima are dreptul să fie direcționată către compartimentul pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor din cadrul DGASPC. Ea va fi direcționată

către locurile de unde poate fi consultată de un medic, beneficia de serviciile unui psiholog, obține cazare gratuită în mod temporar. Victima violenței domestice are dreptul să fie cazată într-un adăpost secret. Victima traficului de persoane are dreptul să locuiască în centrele protejate din Arad, Botoșani, Galați, Giurgiu, Iași, Ilfov, Mehedinți, Satu Mare și Timiș, cel mult până la finalizarea procesului și li se pot acorda locuințe sociale cu prioritate;

- ✓ Atunci când dă declarație la poliție, parchet sau instanța de judecată, minorul victimă trebuie să fie asistat de avocat. Dacă nu își permite un avocat, se va acorda unul din oficiu, plătit de către stat;

- ✓ Victima minoră este considerată persoană vulnerabilă. Ea are dreptul să se ia măsuri speciale de protecție în timpul procesului: să fie păzită și însoțită pe drumul spre organul judiciar de către poliție, să fie audiată prin mijloace electronice cu distorsionarea imaginii sau vocii;

- ✓ Când este audiată, victima minoră poate cere să fie de față părintele/tutorele său ori un alt adult în care are încredere;

- ✓ Reaudierea victimei minore se face în mod excepțional;

- ✓ Pe parcursul procesului, victima are dreptul să vadă dosarul care se referă la acuzatul ce a abuzat-o;

- ✓ În faza de judecată victima nu este obligată să fie prezentă personal, ci va fi înlocuită de avocat;

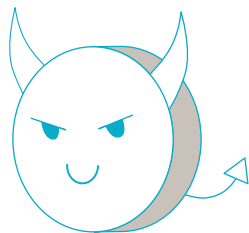
- ✓ Dacă se prezintă la proces, victima are dreptul să stea într-un spațiu de așteptare separat de cel unde se află inculpatul;

- ✓ Dacă soluția nu este mulțumitoare, victima o poate contesta personal sau prin avocat;

- ✓ Când abuzatorul va fi eliberat din închisoare, victima are dreptul să fie informată despre acest aspect;

- ✓ Dacă abuzatorul condamnat a decedat în timpul procesului sau a dispărut, pentru daunele materiale suferite victima poate cere în termen de un an de la finalizarea procesului penal o compensație financiară acordată de Tribunal. Dacă nu a cerut părintele, termenul se calculează de când copilul împlinește 18 ani.

Sunt abuzator. Ce mă așteaptă?

Regulile sunt făcute ca să fie respectate chiar și atunci când credem că nu ne vede nimeni. Dacă toată lumea ar ține seama de asta, cred că polițiștii, procurorii și judecătorii ar rămâne fără job. Dar știm cu toții că asta nu se va întâmpla. Unii oameni încalcă legea de curiozitate, alții din nepăsare, alții cu rea-credință.

Nu doar adulții comit încălcări ale legii, ci și minorii. Victimele sunt atât adulți, cât și copii. Mai devreme sau mai târziu cel vinovat va fi pedepsit. Totul se va face însă potrivit unor proceduri stricte.

1 • Procedura împotriva abuzatorului minor

Dintre regulile care guvernează desfășurarea anchetelor, menționez:

- Poliția are voie să facă control corporal asupra copiilor, inclusiv la școală, dacă bănuiește că dețin asupra lor obiecte sau substanțe interzise ori periculoase;
- Cu autorizație de la judecător, poliția are voie să intre în conținutul telefonului sau mesageriei oricărei persoane suspecte de comiterea unei infracțiuni (percheziție informatică);

— Cu autorizație de la judecător, poliția poate descoperi pentru trecut în ce loc se afla o persoană la un moment dat, cui a dat telefon sau mesaj, la ce oră și minut, ce site-uri din internet a deschis. Deja există tehnologia pentru a stabili acest aspecte și pentru cei care utilizează dark web-ul;

— Numai cu autorizație de la judecător, orice comunicare care are loc în viitor prin telefon, mesagerie sau email poate fi interceptată și înregistrată de poliție, dacă există suspiciuni că o persoană a fost implică în acte ilegale sau pregătește comiterea unor astfel de acte. Faptul că mesajele sunt criptate nu este un impediment pentru organele legii;

— Atunci când dă declarație la poliție, parchet sau instanța de judecată, minorul suspect/inculpat trebuie să fie asistat de avocat. Dacă nu își permite un avocat, i se va acorda unul din oficiu, plătit de către stat;

— Cel care agresează membrii de familie va beneficia de asistență și consiliere într-un centru de asistență de zi, unde are acces la tratamentele psihiatrice, de dezalcoolizare și dezintoxicare. Față de el se poate dispune un ordin de protecție provizoriu pe timp de 5 zile de către polițist și pe maxim 6 luni de către judecător, prin care să fie oprit a se apropia de victimă și/sau să fie evacuat din casă temporar, de a purta brățară electronică;

— Când minorul suspect/inculpat nu a împlinit încă 16 ani, la audierea sa de către poliție/procuror trebuie să fie citat un părinte și DGASPC. La judecarea cauzei se citează serviciul de probațiune, părinții minorului sau, după caz, tutorele, curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul.

— Un minor poate fi reținut de poliție pentru 24 de ore și arestat de către un judecător pentru maxim 30 de zile;

— Cauzele cu inculpați minori se judecă rapid. Ședința de judecată este nepublică;

— Dacă recunoaște fapta, acuzatul va beneficia de o reducere a pedepsei;

— Dacă soluția nu este mulțumitoare, inculpatul o poate contesta personal sau prin avocat;

— Condamnarea se înscrie în cazier. Dacă instanța dispune în mod expres, condamnarea se înscrie și în Registrul prădătorilor sexual.

2 • Sancțiuni aplicate de școală

2.1 Un elev va fi sancționat de administrația școlii dacă:

- comite fapte interzise de lege (arătate în ROFUIP, Statutul Elevului, Regulament școlar)
- aceste fapte au avut loc în incinta școlii (în clădire, pe terenul de sport, în curtea școlii), indiferent dacă este vorba de mediul fizic sau cel online.

Astfel de fapte reprezintă abateri de la disciplina școlară. Elevul trebuie investigat de către Comisia anti-violență din unitatea școlară, care va sta de vorbă cu cei implicați, cu martorii care au asistat la conflict, vor face capturi de ecran de pe imaginile care există, vor depune la dosarul disciplinar CD-uri cu înregistrările video existente. Apoi vor propune una dintre următoarele sancțiuni (art. 16 din Statutul Elevului):

- observație individuală;
- mustrare scrisă;
- retragerea temporară sau definitivă a bursei de merit, a bursei sociale, “ Bani de liceu”, a bursei profesionale;
- mutarea disciplinară la o clasă paralelă din aceeași unitate de învățământ (nu se poate aplica în clasele primare).

Primele două sancțiuni se aplică de către diriginte, celelalte

două de către director. Pentru mustrare, se poate scădea nota la purtare, dar pentru retragerea bursei și mutare la altă clasă este obligatorie și scăderea notei la purtare,

O sancțiune aplicată elevului poate fi contestată de către părinte sau de către elevul major, în termen de cinci zile lucrătoare, la consiliul de administrație al școlii.

Știi că? Dacă elevul sancționat a avut timp de cel puțin opt săptămâni de școală un comportament fără abateri, se poate anula măsura scăderii notei la purtare.

2.2

Nici **profesorul** nu are voie să comită abateri disciplinare. Legea prevede că atunci când agresorul fizic, sexual sau verbal al unui elev este chiar un profesor, orice persoană poate înregistra la secretariatul școlii o sesizare adresată Consiliul de administrație al școlii pentru a se face o cercetare pentru încălcarea disciplinei muncii. Profesorului i se va aplica una dintre următoarele sancțiuni (art. 280 din Legea nr. 1/2011 a educației):

- observație scrisă;
- avertisment;

- diminuarea salariului de bază cu până la 15%, pe o perioadă de 1-6 luni;
- suspendarea, pe o perioadă de până la 3 ani, a dreptului de înscriere la un concurs pentru ocuparea unei funcții didactice superioare sau pentru obținerea gradelor didactice ori a unei funcții de conducere, de îndrumare și de control;
- destituirea din funcția de conducere, de îndrumare și de control din învățământ;
- desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă.

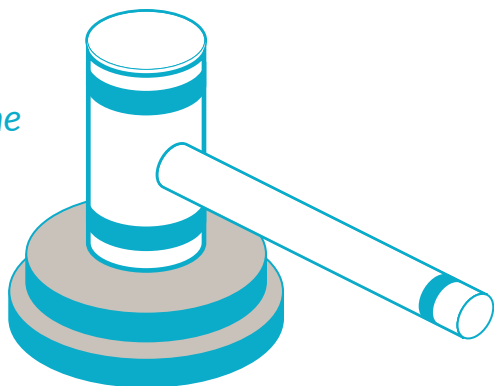
3 • Măsuri luate de DGASPC

Dacă s-a comis o infracțiune de către cel care **nu a împlinit încă 14 ani** se anunță doar DGASPC – Protecția Copilului (sesizare). Cu privire la minorul agresor se va lua o măsură specială de protecție: fie supraveghere specializată de către părinți, fie plasament în centre speciale. Măsura se dispune de către Comisia pentru protecția copilului (atunci când există acordul părinților) sau de către judecător (când nu există acest acord). Părinții vor participa la consilierea efectuată copilului de către DGASPC.

4 • Sancțiuni aplicate de judecător

Dacă s-a comis o infracțiune (lovire, amenințare, șantaj, viol, agresiune sexuală, pornografie infantilă, deținere de droguri) și **autorul are 14 ani împliniți**, atunci poliția / procurorul se informează prin denunț (martorul) sau plângere (victima), pentru a se forma un dosar penal pe numele agresorului. Când există dovezi contra agresorului, acesta va fi trimis în fața judecătorului pentru a fi sancționat. Pentru minorii agresori, judecătorul aplică una dintre următoarele 6 măsuri educative:

— **unele mai blânde:** stagiul de formare civică, supravegherea, consemnarea la sfârșit de săptămână, asistarea zilnică – aceste măsuri se iau pentru câteva luni, când sunt comise infracțiuni mai ușoare, minorul nefiind închis în vreo instituție a statului;

— **altele foarte aspre:** internarea într-un centru educativ timp de 1-3 ani (la Târgu Ocna sau Buziaș) și internarea într-un centru de detenție timp de 2-15 ani (la Craiova și Brăila-Tichilești) – aceste măsuri se iau pentru infracțiuni grave și presupun privarea de libertate în instituții speciale, unde minorul se află sub pază permanentă și trebuie să se supună unui regim de viață extrem de strict. Când copilul devenit major, el va fi dus în penitenciar, alături de majori, numai dacă nu respectă regulile din centru.

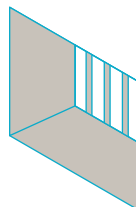
Dacă autorul avea deja 18 ani la data comiterii faptei, el va fi judecat și sancționat ca un adult. Pedepsa pentru abuzul comis va fi închisoarea. Doar când se află la prima faptă comisă, aceasta nu este violentă și recunoaște fapta comisă, abuzatorul poate spera la suspendarea executării pedepsei; de regulă însă, pedeapsa se dă cu executarea într-un penitenciar.

De reținut: Persoana care comite o nouă faptă după o condamnare se numește recidivist. Acesta va fi condamnat a doua oară la o pedeapsă mult mai aspră.

4 • Sancțiuni aplicate de judecător

Când infractorul este condamnat pentru o infracțiune, victima este îndreptățită să primească de la acesta daune materiale și/sau morale, după cum am arătat. Însă pentru aceasta trebuie să le ceară în acel proces penal.

Dacă fapta comisă este una mai ușoară, care nu implică intervenția poliției și a procurorului, nici pedepsirea autorului de către judecător, ea se numește *delict civil*. De exemplu, autorul a înjurat victima, a umilit-o în clasă sau în online, a acuzat-o în mod mincinos de comiterea unor fapte imorale sau ilegale, a stricat sau distrus un bun ce aparține altui elev sau școlii. În aceste cazuri, victima poate sesiza direct Judecătoria din localitate pentru a obliga autorul să plătească o despăgubire și/sau să își ceară în public iertare. Când victima are sub ani, cererea de chemare în judecată o semnează părinții, iar atunci când are între 14-18 ani cererea este semnată de minor și părinții săi. Se va plăti o taxă de timbru de 10% din valoarea pretinsă. Nu este necesar un avocat.

Când autorul este minor, la proces părinții vin în locul lui (dacă are sub 14 ani) sau alături de el (dacă are vârsta de 14-18 ani), ca pârâți. Nu e necesar să aibă avocat. În urma procesului, daunele stabilite de judecător trebuie plătite în mod obligatoriu, altfel se vor lua bani din conturile părinților sau se vor vinde la licitație bunurile lor pentru a se obține suma necesară a fi înmănată reclamantului.

Despre noi și proiect

Acum, la sfârșitul acestui ghid, îți spunem câteva cuvinte despre noi. Suntem specialiști în asistență socială, psihologie și juriști care în perioada 2022-2023 derulăm mai multe activități anti-abuz reunite în proiectul **JUSTInACT**.

Pentru că în ultimii ani prea mulți minori au fost victime ale abuzului sexual și pentru că uneori chiar copiii au abuzat sexual alți copii, am decis să luăm atitudine. Încercăm să prevenim comiterea unor astfel de fapte pe viitor informând copiii, părinții și profesorii asupra tipurilor de abuz asupra copilului, modalităților de comitere a acestuia și modului în care pot interveni autoritățile statului. Insistăm foarte mult pe abuzul comis online, pentru că acest mediu de comunicare a devenit foarte comun printre copii și tineri pentru comiterea unor fapte interzise ori periculoase. Vrem să ajungem în total la 10.000 de copii și părinți, mai ales din mediul rural, căci mai ales aici se înregistrează un nivel scăzut al informațiilor de acest tip.

Realitatea este că în spatele fiecărui caz care ajunge să fie raportat cu privire la un abuz comis asupra unui minor, se află alte multe alte cazuri neraportate, poate de ordinul sutelor. Mai ales abuzul sexual rămâne de cele mai multe ori în spatele ușilor închise din cauza rușinii pe care o simte victima. Proiectul își propune să modifice o astfel de mentalitate: copilul este o ființă umană cu drepturi, iar în caz de abuz sexual nu victima este cea vinovată.

Poate că cel care a fost victimă sau martor nu știe unde să se adreseze, ce se întâmplă mai departe sau în cât timp se rezolvă cele reclamate. Prin acest ghidul am oferit informația juridică minimală despre faptele interzise și procedurile de urmat atunci când este vorba de abuzuri comise de sau asupra copiilor.

